Управленэм и чнафэщіыр и Ізнатізм пэроцвэ

КъБР-м и Ізтащхьэм и къалэнхэр пІа-льэкіэ зыгъэзащіэ Кіуякіуэ Казбек Правительствэм и Унэм и щыхуэзащ Газырхэр егъэпшынынымкіэ федераль-нэ къулыкъущіапіэм шынагъуэншанз къулыкъущапізм шынагъузнша-гьэр къвізэгъэпізшыныміз и управ-лензм и унафэші Шмидко Андрей. Абы КъБР-м и ізтацкъэм и къвлэнхэр піа-льзкіз зыгъззащізм иригъзціъхуащ Газірхэр стъэпшыныныміз феде-ральнэ къулыкъущіапізм и Управлензу республикам щыізм и унафэшіу иджы-благъз ягъзува Лыхь Аслъэн.

КІУЭКІУЭ КАЗБЕК къыхигъэщхв кіащ къулыкъу лъагэ зыхуагъэфэщар и лэжыыгъэм зэрыхуэіэкіуэлъакіуэр икіи абы къыхэкіыу къыбгъэджуэ къалэнхэр нэгъэсауэ игъэзэщіэфыну къызэрилъынэгъэсауэ игъэзэщгэфыну колоор... тэр. Зэlущ!эм щытепсэлъыхьащ тезырхэр

егъэпшынынымкіэ Іэнатіэм и лэжьыгъэм и унэтіыныгъэ нэхъыщхьэхэм, республикэм и къэрал властым и органхэмрэ а Іэнатіэмрэ я зэпыщіэныгъэхэр гъэбыдэным.

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым и унафэщІхэр имемеш мехшеде шидеендр егъэкічэкіыным пыщіа ічэхухэм

Къзбэрдей-Балькъэрым и Ізтащкьям и къалэнхэр піальяхіз энгьэзащіз Кіуз-кіуз Казбек дыгъуаса пригъзкіузкіа зэіущізшхуэр теухуауз щытащ гьатхэ угубгъуэ лэжьыгъэхэр тэмэму зэфіэгъз-кіыным икіи 2019 гъэм мэкъумэшышіз-хэр зыхуальз улагьз мурадхэр нэгъэсауэ гъэзэшізным.

ЗЭІУЩІЗМ хэтащ КъБР-м и Правительствям и унафэцикэр, зыхапль Јузхум пыща министерствяхом, муниципальна щівнальзхом, республикзм и макъумаш предприята пэрытхом, банкозм я ліыкухор, КъБР-м и Правительствам и Унафоцівм и яля къуразэ - КъБР-м макъумаш хэзяйствамкіз и министр Говоров Сергай иціца докладым къвызарыхощам можения за правительствам и Унаформа за правительствам и унаформа за правительствам и министр Говоров и Сергай иціца докладым къвызарыхощам и можения унаформа за правительнущ и докладым за правительнущ и мунамини унамини унам ЗЭІУЩІЭМ хэтащ КъБР-м и Правите-

зы гектари республикам щы акъым.
Гъатха лажыв-гъахам зарызыкуагъзкозырам къызахуасахар шыгъуаза ящіащ.
Прохладня, тэрч районхэм я шівналъз
администрацахам я Ізтащькохку Журавлев А. И., Дара М. А. сыма.
КъаІзта Іузхухам ягеухуау к Іухьыу къытыма парама на парама парама

макъумашышідээм жукажар зылуафаша гооми и заманым яірэкызы куюніц икім абы заблау къызакіанкіз ізмал иіаксым», -жиіаш ціынальзм и унафадціым. Заўиціэм зарыщыжаіамкіз, гъятжас кыскіытыхор ціын жэтыжын яужыт куюнщ 2019 гъэм мэкъувуэгъуэм и 1-м фізмыкіыу.

• Ухуэныгъэ

Илъэсым и кІэм нэсыху

2021 гъэм нэсыху Къэбэрдей-Балъкъэ-рым сабий саду 29-рэ щаухуэнущ.

«ДЕМОГРАФИЯ» лъэпкъ проектым ипкъ ит-

«ДЕМОГРАФИЯ» гльэпікь проектым илкь ит-ків яубляну іуахур зыхуунэтіар зи ныбжыыр игльэсищым намыва сабийхар зыхура жуза-эзнымкія анаххам даріалькунырці, кім уахум республика біоджетым хухикынуці сом ма-ларди 2-м ноблагъз 2019 гээм и кіхэм насыху ди республикам сабий ясльзу 19 кышцыза-ухамінуці. Абыхам къащітануніці цінкіў 860-рэ. Ясльзоэр сыг и гльянікуэкій иджырей мар-дэсэм тету ўрууануці.

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Прави-тельствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэ.

Къэбэрдей-Балъкъэрыр Стратегие жэрдэмхэмкІэ урысей агентствэм и коворкинг центр къыщызэ Туахыну япэ щІыналъэхэм ящыщщ

Къзбэрдей-Балъкъэрыр яхэтщ Стратегие жэрдэмхэм-кlэ урысей агентствэм и ко-воркинг центрхэр къыщыза-lyахыну япэ щіыналъэхэм.

СТУДЕНТХЭМ, аспирантхэм, СТУДЕНТХЭМ, аспирантхэм, инвекторщіонытьзлі ныбжывщійзэм, хвэрычэтыщіяхэм, инвекторхэм я щіанытьзар Технопогие жэрдэмхэмикіз льэлякь университетым и 2-0.35- мардам тету
щыхагьэхьуэну курсхэр Бэрбэч,
б. М. и цірэ зезыхья бъзбэрдей-Балъкьэр къэрал университетым Къзшцаззірххынущ.
Льэлкь технопогиехэмикіз
льэлкь университетым зыщіогьэкьуэным теухуа меморангрумым із шіадзащі, Къбк-Бу-м
и лэжьакіуэхэр хэтащ Ціьку пашэхэм я зафізкімы зегьзужывнымкіз институтым и экспертизми мрагьзкузаміза
къзверсти прагьзкузаміза
пожывножням прагьзкузаміза
пожывножням прагьзкузаміза
къзверсти прагьзкузаміза
къзверсти прагьзкузаміза
пожывножням прагьзкузамізамі
пожывножням прагьзкузамізамі
пожывножням прагьзкузамізамі
пожывножням прагьзкузамізамі
пожывножням прагьзкузамізамі
пожывножням прагьзкузамізамі
пожывножням прагьзкузамі
пожывножням пожывножням прагьзкузамі
пожывножням прагьзкузамі
пожывножням пожывножням прагьзкузамі
пожывножням пожывном прагьзкузамі
пожывножням прагьзкузамі
пожывножням пожывном пожывном прагьзкузамі
пожывножням пожывном пожывном

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэ.

КъБР-м и Правительствэм и Уна-фэщ Мусуков Алий мэлыжьы-хым и 11-м ириг-экіуэкіащ Къз-бэрдей-Балькъэр Республикэм промышленностым къыщіигьз-кіыр хабаэм къемызэгъыу емы-КІЫР ХАОЗЭМ КЕМЫЗЭГЬЫУ ЕМЫ-ГРЬЭЩЭНЬМІКІ И КОМИССЭМ И ЗИЧЗУ ЗЭІУЩІЭР. Абы хэтащ КъБР-м и Парламентым и Унафэщі Егоровз Татьянэ. федеральнэ инспектор нахъыщхьзу Къэбэррей-Балькъз-рым щыіз Ткачёв Евгений, нэ-туаличария

ЗЭІУЩІЭМ щытепсэльыхьащ мо

ЗЭІУЩІОМ щытепсольыхьащ мотор гъзсыныхъсър хабзам къемызатъму заращам республикам сърыщыпащіятым, жъопшып напцікор къвъзрышіальащі змалкам, Ильасьшців махуашхуазм зыщыкуагъзжьазырым ирихьаліву (2018 - 2019 гъзхам) промышленна хъопшісткур хабзам къемызалъму затъкіуяківныр къамытъяхунным теухуауз зафіатъэкіа люжынтым. Щахуакіуяхым я хуитыныгъэхэм
къащхъвщыжнынымра цівкум ззіузапащ псауків къажузатъэпащынымра я Іванатым кірлыкърщіапізм и управленну Къзбордей-Балъкъэр Республиком щыізм и унафэщі Пагуэ Жырасльэм жиіащ
Илъсьщій звігъэпсахугъу зэманым къриубыру, сабияхмі зфірікімахмір сайтым кірлыкам портоком За-ра вбехяма зрещагуюдайтым кірлуану тратьяьщі. Къопсэтъам къвізорьжитъящаміся, какъри и кыраса кірны кірны

КъБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ ГАЗЕТА ПАРПАМЕНТА АЛЫГСКОЕ СЛОВО ıм) и 13, щэбэт ● Тхьэмахуэм щэ къыдок! ● И уасэр зы тумэнщ ● adyghepsale.ru

• КъБР-м и Правительствэм

Ныкъусаныгъэхэр къмщІагъэщ

нахъыщхьэ **Мамхэгъ Назир** жиlащ фадэ хьэзыру литр мини 5-рэ къы-фадэ нэлцікэр къвщізгъэщыным іахащ. -къэбэрдей-Балькъэрым хабзэм хуэшхуэхэм и пэ къихуэ зэрырагъэ- кеммээгъыу къвщыщіагъэкі фапахвыщае жамматы пазары жина фадэ нэпціхэр къыщіэгьэщыным теухуа лэжьыг-ьэ Ильэсьщіэ ма-хуэшхуэхэм и пэ къихуэу зэрырагъэ-кіуэкіар. Хабээм къемызэгъыу ящэ этил спирт литр мин 15-м щіигъурэ

этил спирт литр мин 15-м щінт-урэ къзгыр тыра фада литр мини 7-ра къзгыратащ а махуахым. Фадэра спирт зыкэтро гъзгишкуауз къвщіз-зыт-ъжі ужущіаліз у 4 захуащіащ. Къзпозлъам къвізарыжитьз-щамкіз, «Малкэ», «Урыху» феде-ральна къзпщіяталізхам къвблях къзпозыма крыпубыдау, абдеж автомашинау 9 къвіщат-ъзувыјащ, этил спирт зыкэт литр мин 230-ра ящях и бара закат литр мин 230-ра ящях и бара закат литр мин 230-ра ящях мара съзгат литр мин 230-ра ящях на правита на правита закат литр мин 13-м щінгъура

къемызэгъыу къыщыщіагъэкі фа-дэхэр къыщіэгъэщынымкіэ едгъэ-кіуэкі лэжьыгъэм хыхьэу, 2019 гъэм кіуакі лэжьыгъэм хыхьэу, 2019 гъми щіышылям уголовнэ у193 гъми уголовнэ у193 гъми эзріутащ, федеральна марко хаха- рямыіву фада хазаву путликіз амини 5-м щімгэу кърашажіву къмі- зарьщіздіга-зарьшіздіга-зарышіздіга-зарышіздіга-зарышіздіга-зарым терму сом за метура-шым щімгэу и засту сом за метура-шым щімгэу и засту сом за метура-шым шімгэ марка- зары марка-зарым марка-зарым марка-зарым за марк мюд-м гозы тызм дыгызгызазми и 10-м кышцыцэрдауэ 2019 гызм щышылэм и 15 пщюндэ ири-гызкүрэкци «Пирогичкия» эыфМ-ща къэпщытэныгъэ лэжылгыэр. Абы илк» иткіз административы хабээхэр къызэрызэпаудам теухуа

протоколи 125-рэ тхащ, хабээм кьемызэгьыу яща пиротехникэ мин 51-рэ кьыщіэдгьэщащ (сом мин 780-м щінгу хузэз в уассу). Мамхэгь Назир тепсэтьыхывщ могор гьзосныпихэр хабээм кьемызэгьыў зэрышкіальщіэтим. Абы зэрыжиіам-кіз, 2018 гьэм экономикэм пыщіауэ шіялхыаджагьэ 14 кьыщійгэлыдшц, ахэр епхат могор гьзосныпихэрэ ахозэм кьемызэгьыў зэрызэрагьэкіуокіым. 2019 гьэр къызэригьэра алхуэра; шіялхыаджагы 2 кыншіагьэцыщ, нахыбом ялэжы шіялхыаджагых 2 кыншіагьыцый актырам алхуэд шіялхыаджагых 2 кыншіагынды, нахыбом ялэжы

көрр атлуэда шІсптъаджагъй 2 къвъщіатъащаці, Нахъьйом япэжка щіалкъаджагъхэр теукуат щзяуа-кіухэм и шынатъуэншагъор къвщіцьзямытьзяний а втогранспорт станцхям углеводород газым и уасэр кіэрыгъзухау зэращэм. Псальям папшів, атхуэд уголовна узяу 2019 гъэм и щіышылэм къвізтащ «Русь» ООО-м ехъэлізу якім ізухущіалізм иіа хэкъу сом мелард 1,2-р къыідхащ, - 2018 гъэм АЗС-у 6-м щаща гъэсынылкъэр ГОСТ-м и мардэхэм къвізэрезэгъър Къвіщытпіцьтащ. Пум екъэліа дафтэрхэр «Росстандарт»-м хэпльэну едгъхъащ, Къмщынямыщіауя, марізс къвіщьтамыну кыр кыр кар кар кар правод п

узгънм. Зэјущіэм щаубзыхуащ комиссэр 2019 гъэм зэлэжьыну јузхухэр.

«2019 - 2025 гъэхэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и щІвналъэм щыІэ псэупІэ кхъахэхэм щІэсхэр къыщІэгъэІэпхъукІвныйр» республикэ программэ хэхар къэщтэным и ІуэхукІэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэ

2019 гъэм мэлыжьыхым и 10-м Налшык къалэ N958-ПП Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм умафэ ещ! 1. «2019 - 2025 гъэхэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм

«2019 - 2025 гъзкам Къзбордей-Балъкъър Республиком и щЫвнаръзм щыбл скрупа късъяхами щІзожор къвщія-гъзіятих уківныр» республика программа хаза, къвщать и пица илькъен Къзбордей-Балъкъър Республикам и Правичлиться и Къзбордей-Балъкъър Республикам и Правичления кърформа и правичления и пица илькъен Къзбордей-Балъкъър Республикам инфаратруктурамар бъкцара ил пъзбъеза звужъвныгъзмкіз и министр Балатокърз В.Хъ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэщі МУСУКОВ Алий.

Къзбэрдей-Балъкъэр Республикэм (Урысей Федерацэ) промышленнэ комплекс къыщыза-гъзпащыным терхуауз зздэлэжээнымкіз Къзбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм, «China Petroleum Tehnology and Development Corporation-компанием, «China Kunlun Contracting and Engineering Corporation-компанием, «ETANA» компанием N601-25/01-6 номерым цізут 2016 гъзм шэкіузгъуэм и 7-м зэращіыліа генеральна эзгурыіуэныгьэр гъззащіэнымкіз лэжьакіуз гупым ягркууа Положенэр къзщтэным хуэгъэзауэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэ

унафэ

2019 гъэм мэлыжыхыхым и 10-м
Налшык жьалэ мезэлпп
Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм (и Правительствэм
унафэ ещі:
Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм (Урысей Федераца)
промышленнэ комплекс къвщызатъэлэщыным теухуауэ
задалэжьэнымкіз Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и
Правительствэм, «Сліпа Petroleum Tehnology and
Development Corporation» компанием, «Спана Киліпи
сопtracting and Engineering Corporation» компанием
«ЕТАНА» компанием №01-25/01-С номерым щілу 2016
гъэм щекіуатуэм и 7-м зэращылія генеральна загурыјуннытьэр гъззащіонымкіз лэжыкіуз гулым, КъэбэрдейБалькъэр Республикэм и Правительствам 2017 гъэм гъатхатым и 1-м къэдуятьзякі Унафэ №111-рп-ибх къщгам,
ягрууа Положенар мы унафэм и гуздэзным заритым
хуздау къэщтэн.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэщ I МУСУКОВ Алий.

«Адыгэ псалъэм» Іэ тевдзэ

ПщІэ зыхуэтщІ ди щІэджыкІакІуэхэ!

2019 гъэм и япэ илъэс ныкъуэм къыф Гэрыхьэну газетхэм, журналхэм я Іэ тедзэгъуэр иухащ, ауэ щхьэусыгъуэ зэмылІэужьыгъуэхэм къыхэкlыу абы фыкъыкlэрыхуамэ, ар вгъэ-зэкlуэжыфынущ. Апхуэдэу, «Адыгэ псалъэ» газетыр дызыхуэкІуэ накъыгъэм къыщыщІэдзауэ ныфхуахьынущ, мы мауэктуэ накылы ыэм кылышыштадауэ ныңкуалынуш, мыг ма-эм и 28 пшІондэ абы поштхэм Іэ шышІэвдэмэ. МазитІым ди газетым и уасэр сом 204-рэ кІэпІейкІэ 26-рэш.

Адыгэбзэр ефіэкіцэн папщіэ

ПСВ Адыгэ Академием хэт «Адыгэ Дуней» (• ТХЪІЛТЪЬІЩІЗЭЗЭР дяй журналжам къытохуз «Ханагэ Шізнгъузаэ» институтым. Дунейпсо. Къэбэрдей Адыгэ Хасэхжи я жэрдэмкіз лъэпкъ шуыхабэзм увыпізшуза шыызыубыд тхытьых шуыхабэзм увыпізшуза шыызыубыд тхытьых шуыхабэзм увыпізшуза шыызыубыд тхытьых шуыхабэзм увыпізшуза шышетъэжызу. ИЛТЬЭСИТХУМ и кіуэцікіз а къыдэківтьуэм шышу тхытыкилі дунейм къытетьуэм щышу тхытыкилі дунейм къытетьуэм щышу тхытыкилі дунейм къытетьуэм щышу тхытыкилі дунейм къытетьуэм дыры, «Черксика» м и саканэ къыдэківтомыр теухуауз шыташ, ДАХ-м и япэ томыр теухуауз шыташ, ДАХ-м и япэ томыр теухуауз шыташ, ДАХ-м и япэ томыр теухуауз шыташ, Канакых каразынук қытысым канакылыш, Псалтьым папацы, ынгызлі, жылатыу а хытытыз а хытэтых кашідын пасэрей кытытызлі, жылатыу а хытытыз а хытэтых кашідын пасэрей кытытызлі, жылатыз а хытытыз кашідын пасэрей кытытызлі, жылатыз а хытэтых кашідын пасэрей кытытыз а хытатых кашідын пасэрей кытызыз а хытатых кашідын пасын кытазылы кытазылы кытазын кытазыныз кытазын кытазыныз кытазынызыныз кытазыныз кытазыныз кытазыныз кытазыныз кытазыныз кытазыныз кытазыныз кытазыныз кытазыныз кытазызыныз кытазыныз кытазыныз кытазызыныз кытазызыныз кытазыныз кытазыныз кытазыныз кытазыны щентво гказиновте горэ. Асы муаг и ди-ныгъэлі, жылагъуэ лэжьакіуэ ціэрыіуэм и Іздаксэщіэкіхэмрэ езым теухуа гукъэ-кіыжоэмрэ. «Черкесика»-м и етіуанэ томыр бзитіу зэхэлът. Лермонтов Михаил Кавказым

зэхэльт Пермонтов Михаил Кавказым груудуу итжа помажэмрэ ахэр адыгэбээм кънзыгъззятъв, КъБР-мрэ КъШР-мрэ на пырхуба усактур Ацкъвн Руспан и задзякыгъзэмира цызэхуохъзсата ктындоктыгуум Богърат и «Жылакты» гысыр романымрэ Похвициий Михаил и «Уафэтыуатъу цірыйуяхэр зэрыгердар урыскозт Хуысыбэзт кызарыдактыр Вэроккуэ Владимир и «Амыщ къузаха» романыр зэрыхуа спліана томус.

зэрахуримыкъум и щхьэусыгъуякія, зэ-пыуа хъуа «Черкесика»-м иджы теплъэщіз иізу къыдэкіын щіндзэжаці. Япэрауэ, аби и къыдэгьзкіыпщіэр куэдкіз нахъ пуд хъуащ, жинт піащіз зэриізм и фіыгъэкіз. хвуац, жинт іншцэ зэрлэм и фіві вэкіэ. Етіуанау, Ізм Ізщізхузу, «жып къупхъэм» иту щытщ. Ткыльхэр абы нахъ къзщтэгъуа-фіз, зехьэгъуафіз, еджэгъуафіз ещі. Ззуз дунейм кънтехьа тхыльищыр адыгэзэхіз сызэрыдэкіам ищіыіужкіэ, я купщіэкій зыхуей зэрыхуэзар ціыхухэр зыщыгу

зыхуей зэрыхуэзар цыхухэр зыщыгу-фыкіынш. Етхуана тхыльым дунейпсо литературэм и классик Хьэткьуэ Умар (Омер Сейфед-дин) и новелару 34-рэ ихуаш. Ахэр адыгаб-зэм къригъэзагъащ зэдзэкіакіуэ ізэз Кърможуэх Хьэмид. «Адыгэлі щэджаща Хьэткьуз Умар и

"жылжэр къэрал куэдым щытрадзащ, -дыкънщоджэ тхылъым и пэщіадзэ тхы-гъэм. - Урысыбаэкіз задзакіауэ абы и іуэтэжхэр 1920 гъэхэм и кіэм къыщыціэ-

абы и жинтър ди пъолисьми и къежьалізу къзтиъмта в хъятэми къящіна пасезоми и тъи пъолисьми и тъи пъолисьми първитерую и тъи първитерую и тъи първитерую и суратър тъи пъмы и јуплъваліям те тъи пъм първитеру хэм, ліыхъужь хъыжьэхэм, Хьэтей къэра лыгъуэ щіэращіэм». «Черкесика»-м» и ебланэ къыдэкіы

— «Черкесика—м» и еблано къъпдакъ-ъчум Імал къъпдет ищхъеква зи гугъу тща Лохвицкий Михаил (Аджыкъу Джерий) и «Уафат-уа туа зазыдахайар Къэрмокску къеджэну. Ари зазыдахайар Къэрмокску Хъэмияци. Ткытъър ягъэщізращіз Жылэ Анатола и сурэтэхм. Жъэрівція Мухамар итха псалъэлам къызэрьдигъащізмий, Аджыкъу Джэрий Куржым и Такіуэхм я эзгукъельнігъэм и урыс кърдамам и унафэцију щытащ; «Абы и къалэмыр хуэлажьорт зэныбжьогъугъэр гэбеданьны. Лохвицкор теткыхъащ ады-ги, куржый, урыси, румыни, журти, мэ-жэри...»

ги, куржыи, урыси, ру.... жэри..». Зи гугъу тщіы тхылъищри Налшык дэт туылъ тедзапіэм иджыбла-Зиг уугьу тшіы тжыльмири Налшык дат «Принт-Центр» тжиль твалапім мужыбла-гі» къвщыдакіаць. Къвибальвийру «Чер-весика-м дитьогуфізнуці Къвшаж «Чер-ны ука тыльвымкі», Къарма ізсият адыгаб-закія заумазакіы «Тъваба» «выфікціямі». Псори захату къвцакіы-грум тжіль 50-м нас храгьзубыдэну я мурадіц «ЭРИМ Марианнэ.

Сымаджэхэр щагъэгъуазэ

Налшык къалэ дэт Онкологие дис-паксерым иджыблагъэ щекІуэкІащ «хронический миелолейкоз» узы-фэр зиіз сымаджэхэм папщіэ къы-зэрагъэпэща зэіущіз.

МЕДИЦИНЭ Іузхущапізм и ла-жавакузамрэ сымаджэхэмрэ яхуэзащ Гематологиемрэ трансфузи-опогиемиз урысей щіэньтгэ-къху-такіуэ институтым и ізщіагьэлі пажэ Шуваев Васпийрэ онкогматологи-еміз «Содействие» урысейпсо жыла-гуэ зэгукэзынгьэм и япа вице-прези-дент Солодовников Андрейрэ. Ахэр тепсэльжавьщ узысрэ шынагнуэм и нащеня нахывшхьзхэм, ар къызэ-

шхьэшэмыші изэ

• Іуащхьэмахуэ щІыналъэ

ЦІыху щитхум нэблагъэ хэту

цыху щитхүм нэблагъэ захумшэсат.

ГУАЩХБЭМАХУЭ льапэ зыщызы-гьэпсахузм гукьинэму я нэгу зра-гъэпсахузм гукьинэму я нэгу зра-гъэпсахузм гукьинэму я нэгу зра-гъэпсахузм гукънаму и такам и утыкум урысей, дунейпсо диджей-хэм я макъамахум къвцофащ зы-гъзон у такам и тупыж зыща дэтхэнэми ар

зыізрагьзжьэну ізмал яіаш, алууда фестивалхар Европам и Огы льжэ зытьэлісахупі цірзыіузмам я узсыльз утыку заіухахам гъв къвс щрагъякіуякі хабэзщ, зытьэлісахупіам къвігузжыліз зимыій я щанхабэз івжья хауау. І ущихьямаху этьэліс ахууахіузхар жабэз щаубланущ, зыгьэлісахуахіузхар закамы радионія шасябрать зами алууар закамы дана правода правода закамы правода правода закамы правода правода закамы правода правода закамы правода учащья закамы шанальной закамы правода учащья закамы правода закамы за

Къзбэрдей-Балъкъэр Республикам щы В МВД-м къыхех къэрал кіцэці органхэм щылэжьэфыну ціыхухэр

Къэрал кіуэці іуэхухэмкіэ министерствау Къэбэрлей-Балькъэр Республикам шыlам кызык унафицинальнщі эхьыщі эхэмрэ курытхэмрэ я кулыктьухэр піытыну къэрал кіуэці органхэм шылэжкы эфінухэр.

Къэрал кіуэці органхэм къулыкъу я лэжьыгъэ мытыншым хуэфэщэн улахуэ яІэщ;

пломови во мять івтішым хузфовщам улахуя яівщи.

- зи къульінкъум нахъ жьвлалу бітьадатэма ахъшз саутьэтхэр ират, ехьулівнытье инхъм папщів я улахузсям хущіатьу;

- я зыгьэпісэхугьу заман нахьшихьар махуя ЗО махър (зы-

зэрылэжьам папщіэ зыгьэпсэхугъуз зэманым хущіагъу; - къэрал кіуяці рганхэм я лэ-жьакіуэхэм мардэ пыухыкіам тету щыгьынрэ шхынкіэ ядоізпыкъу; - илъэситуу къвс зэ нэхърэ мынахъ мащіэрэ я Ізщіагъэр ирагъэфіакіуэ; - къэрал кіузці органхэм я лэжьа-

кіуэхэм я гъащіэмрэ узыншагъэмкіэ къэрал страхованэ ирагъэкіуэкі;

- медицинэ дэlэпыкъуныгъэ ягъуэт, я узыншагъэр санаторэхэмрэ курорт-хэмрэ щрагъэфlакlуэ; - псэупlэ ящіын е къащэхун папщіэ

псэупіз ящіын е кващэхун папшіз ахъшэ зэрыіыгъкіз ядоізпыкъу;
 коммунальна іуэхутхьобэзхэм, ад-рей Іуэхутхьэбээхэм я уасэхэм щыщ хуапшын;

хуапшын;
- къэрал кlуэц! органхэм я лэ-жьакlуэхэмрэ абыхэм я унагъуэхэм щыщхэмрэ пенсэхэмк!э къызэра-

жыкнужжмра авыжам и унатыужам щышхомра пенсизжмий кызара-гыязаш. Курці органхам кыу-лемера шашаму кыштан папшіа шыхум Урысей Федерацам и кырал бэзр ишіды, "урысей Феде-рацам кырал кіуэці іужухамкіз и органхам кыулыкуы зарыщашімыра урысей Федерацам и закон акт щкызуузам эзжыуякіныгы-заур хальжынымра я Іухукіз- 2011 гызы щакізгырам и 30-м кышта Фе-деральна закон N0342-03-м цыуб-зыхуа мардахэр игызашідбыну щытын хуейщ. Фыщіориція хыунущ лажыягыу макуясым сымьати 9-м щетыжнауа сыжьат 18-м насым ў 6662 у4-95-25-3, 8 (8662) 49-50-86 телефонкомкіз.

CA AALIE ITCAALE

• Щіэныгъэ

Зеикъуэ къыщагъуэта «Нартхэм я кхъэр»

Къзбэрдей-Балькъэр къэрал уни-верситетым иджыблагьэ щызэха-шащ Кавказ Ищхъэрэ археологие экспедицэ зэгуэтым Зеикъуэ и бгылъэхэм щригъэкТуэкТа илъэ-ситху лэжынгээм щригъэж зэхуэс ин. Абы хэтащ экспедицэм и уна-фэщ, Тхырамкія къэрал музейм и щіэныгъэ лэжьакТуэ Кадиевэ Аннэ, ди лъзхэготу, хэкурыйж ціэрыігу Котляров Виктор, КъБКъУ-м и Ізщіа-тьэлІхэр. аспирантхэмрэ студент-хэмрэ.

ЖеміКьУЭ щыіз косыльахом ела-Эжыныр, абы ехьэлів кохутаны-тьжур егьэкууміныныр яублауз щы-тащ 2014 гым. Іужур езыхыжыар Кот-лировымрэ университетым и ла-жыакіуязмірот. Иумскід ар экспедицэ пос тыуящ, Тыдамікі кыхорал муэейм и ізиціатыялікури хлуу. Захусым домпар імэсыцкогр цызышціа Кадис-

и Ізщіагьзялькори хэту. Захіўськи доклад няж-ышхэр шызышіа Кадшева Анна а псоми запкърыхару щыгързаз хущіаціа абы кърижэліахэр. Кадшевам зэрыхиіамкіо, Нартхам я котэльзах рышіація ди эрэр къзунахуных ина у праду пра кlyaпlэхэр ящхьэщытщ кобан зэма-ным къриубыдэу зи лъабжьэр

ягьэтіыльа ккъэхэм.

Хуэбгьэфащэ зэрыхьүнумкіз, кхэльжэур кьагьэсэболаш яхэль фізшхьуныгьяхіз, зэрахьэ хабэзхэм кіз эзгемыхуу льэлкь эзыбжанэм Абы шыхьэт тохьуэ а щылідэм дамыгьз, нашеня, нагьыща эзмылідужьыгыру хэр эыгельу къыщагьуэта хьэпшып-хэр. Ахэр льэльк захужындамэм кіўч икіи абыхэм хьэгьэшхьзжукізуэ пшіз хуашіу шыгау кызылыга жабых жызгышхызжукізуэ пшіз хуашіу шыгау кызылыгы

икій абыхэм хьэгьэщхьэхукіауэ пщіз хуащіу щытауэ къальытэ. - Ди жагьуэ зэрыхьущи, ильэс мин бжыгьэкіэ къекіуэкіа кхъэльахэхэр хуащі ущегау в кылтыть.
- Ди жалуы зарыкхуыщі, ильас мин ожыт-эхіз кьекі ускій косыльахозо исконаться конатура зарыкуы ушару закактутаці зауолізмі в косьою доби у закактутаці зауолізмі в косьою доби у конатура закактутаці зауолізмі в косьою доби у куадаці, - жиіаці кадиевэм. - Къз-хутаньть з рэжьы таж выізмэм ящівці куад льжын таж выізмэм ящівці куад льжувыным укуадаці, - жиіаці кадиевэм. - Къз-хутаньть з рэжьытьзму рішерть зубожи заракту ушару шерть курозомі заракту ушару за рысьту за ушару за рысьту за ушару за ушару за ушару за ушару за ушару за курольні за ушару за курольні за ушару за курольні за ку

Гупым зафіиха къэльыхкуэны-гьахам, къэхутаныгьахам къарикіуа псори Тхыдамкіа къэрал музейм ща-хъуманущ. Абыхам ятеухуа тхыгъэ щхъзхузу 20-м щіигъу къыдакіащ. Ахэр зи пъабжьэ монографиери куэд дэмыкіыу дунейм къыгахьа-

ЖЫЛАСЭ Маритэ

• Хъуэхъу

ГъукІакъуэ Анетэ (Гуащэ) Хьэчим и пхъум дохъуэхъу и ныбжьыр ильэс бжыгьэ дахэ зэрырикъумкІэ

Хабзэр къизымыдзэхэр • Фщіэн папшіэ

Зэратх Ізмэпсымэхэм къызэрагъэльэгъуамкіз, гъатхэлэм и 30 - мэлы-жыхымым и 5-хэм кърмубыдау гъузгум зэрыщызекіуэ хабээр 12.623-рэ кызызлауады. Псори зэхэгу къузырыу тарлыхыш сом мелуани 7-рэ мин 816-м щіцгъу. А махуэхэм кърмубыдау сом мелуани 2-рэ мин 204-рэ япшы-

К-БУЭДЫР махуэ 60-м къриубыдзу япшын хъунущ. Абы фіагъэкіамэ, Іуэхур Соуд приставхэм Іврагъэхьэ. Административне къуздыр хабээм игъзува піалъэм (УФ-м и КоАП-м и 20.25 статья) къриубыдзу ямыпшынмэ, ар хуэдитікіэ ягъэбагъуэ е съхъэт 50-кіз ціьхур ягъэлажьэ.

Къуэды птелърз-птемылърэ къыщыпщІэфынущ Урысейм и Къэрал автоин-векцэм и сайтым - www.gibdd.ru.

БАХЪСЭН Лана.

Мы махуэхэм

лъапіз • Дунейм и къэрал куэдым нобэ я анэдэлъхубээхэмкіэ диктант щатх. 2004 гъэ лъандэрэ къекіуэкі а хабээр хуэгьэпсащ лъэпкъыбээхэм зегъзу-

хуэт-зэпсащ льэлк-ыозэхэм эет-зу-жыным.

•США-м щаг-эльаліз я ещанэ президент, кьэралым и шхьэхуитыныг-тым и Декларацэр эзхэзыльх-зу ар лькізыг-экій д Джефферсон Томас кышальхуа махуэр.

•1517 гээм Кайр шауубаш мамлюкы-

бусыр къыдыхъащ. ◆1923 гъэм Лондон (Инджылыз) къыщызэ!уахащ «Уэмбли» стади-

къвіщькалуалащ «уэмілій» Стади-онір.

• 1934 гъзм Арктикэм и мылхам «гъзр» ящіа «Челюскин» ксъукъвім исахар къегъзльнівым теухуа лажьы-гъзмэр зарібнающ. Шмирт Отто зи унафэщі экспедицэм хэтахар зэрыса кстуктыр хъм щилтафэри, цівхуи 104-рэ мазитікіз мылым тесын хуей хъчат.

ловщ, къвзаральхура илъэси тэс-ра ирокъу.

• Адыга узащіакіуа, іуэрыі уатадж Гъу-кізмыкър ізбубэчыр къвзаральхура илъэси 114-ра ирокъу.

• Урарджыівкіуа, УФ-м. щіыхь зиіз и артист Шуфутинский Михаил и ныб-жыр ильас 71-ра ирокъу.

• Урысей политик, УФ-м. и Къздал Пураки Умейаціка и калагаячныта.

64-рэ ирокъу.

♦Урысей шахматист, дунейм и 13-нз чемпион, политик Каспаров Гарри и ныбжыр ильзо 56-рэ ирокъу.

«Урысей фигуриста», VФ-м спортым-кlз щірых зиіз и мастер, Олимп чемпионк 3 Навж Татьянз и ныбжыр ильзо 44-рэ ирокъу.

лиольз 41-рэ ирокъу.

<u>Дунейи и щытык/энур</u>

—родоба уалабехти- сайтым зэритымків, Налшык пшэр техьэ-текlыу

щыщытынуш, уэшх тіэкіу къыщешхынуш, хуабэр махуэм градус 18 - 20,

жэщым градуси 8 - 10 щыхъунуш.

♦Урысейм и ПВО-м хыхьэ дзэхэм я

187 гъзм Іерманием парламент рейхстаг - къвіщызэрагъэпэщащ.
 1879 гъзм Урысей император Александр Етіуанэр яуківну хэтащ.
 1890 гъзм Америка къэралыгържэм
я зэгукъэнытэр къвізэрагъэпэщащ.
 Абы хохьэ Америкэ Ишхээрэмрэ
Ипцэмрэ къызэщіаубыда къэрал З5Ипцэмрэ къызэщіаубыда къэрал З5-

абрагъуэм ар щыжьэхэуам кхъухьым

ціыху 2208-рэ исати, псэууэ къелар 704-рэщ. ◆1918 гъэм ВЦИК-м унафэ къыди-гъэкіащ Бэракъ плъыжыыр къэралым

гъзиващ Боракъ ппъвикъвир къоральни и ныпу къзштанъм теумуз»,

• 1923 гъзм Москва «Наука» тхылъ тедзаліар къвщизорал-галящащ

• 1927 гъзм Швецием щыщ Гетеборг
къвлом щызолкъральжащ «Вольво»,

1948 гъзм Москва къвщизојуватащ
СССР-м Щізнигъзхомміз и академиеми Богаличо када изъхыщью р.

• 1948 гъзм Москва къвщизојуватащ
СССР-м Щізнигъзхомміз и академиеми Богаличо када изъхыщью р.

• 1946 гъзм Совет Совъзм и Совет
Нахъвщихъя и Президиумым и
унафакія «СССР-м и коткумъпатазакуз-космонавт» ціз лъаліор къвщтащ.

«Урысов империем» и Правительст. хуз-космонавт» ціз льапізір къащтац, «Урысов империем и Правительсть вми унафэціў 1906 - 1911 гъжзм щьта, кърада кіўзці Іухузмяміз минн-стру ложьа, мэкъўмэш Ізнатізм за-хузуміныты рэмужур шегъзкумінь кыззральзуру мітэси 157-рэ ирокур. кыззральзуру мітэси 157-рэ ирокур. «Биологие щізныг элія и доктрів Беаро-кура праводу праводу праводу праводу «Биологие щізныг эжжи я доктор, Къбісміўм и профессор таў Ибра-хым и ныбжырі мітэс 68-рэ ирокур. «Къэрал къўлыктуція, Московска об-ластым и губерантор Воробые Ан-дрей и ныбжырі мітэс 48-рэ ирокыр.

ластым и губернатор Воробьёв Андей и ныбжьыр ильзе 49-ра ирокъу. Дунейм и щытык/знур «родоба уалабех ги» сайтым зэри-тымкіз, Напшык пшэр техьэ-текізи щыщытынущ, уэшх тізкіу къщешхы-нущ, Хуабэр махуэм градус 20 - 22-ра, жэщым градуси 10 - 11 щыхъунущ.

ФЩэнхабээм и дунейпсо махуэщ ФЭкологием теухуа щІэныгъэхэм я махуэщ ФУрысейм Іэщаків Зэщірузэда и Къарухэм я радиоэлектроння дзэ-хам я Іэщіагъэліым и махуэщ Къэзахьстаным цатьэльалів эз-гуэк/уахэм я махуэр ФБосинемы респубником и дъэлащхъэ магас и махуэщ. Къалащхъэціэр ильо 25-рэ ирокъу. Куржым шагъэльалів лъагъуны-гъэм и махуэр ◆1395 гъэм Тамерланра Токъут-

тъэм и махуэр ♦1395 гъэм Тамерланрэ Тохъутэ-мыщрэ я дзэхэр Тэрч и деж щызэзэ-

... уащ." **♦1795 гъэм** Литвар Урысей империем

тухьащ. ♦1865 гъэм яукіащ США-м и прези-

паунейра и Ліыксьужь Береговой георгий къвызаралькура ильза 98-ра ирокыу.

Чана и правина и правина и правина и прави профессуа править и прав

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Нэм и узыр нахуэщи, гум и узыр щэхущ.

Телевизореплъхэм гу зылъатапхъэ

Псори зэрыщыгъуазэщи, мэлыжьыхым и 15-м щегъэжьауэ тел эм и аналогова каналхэр лэжьэжынукъым икіи телевещанэр бжыг и лъабжьэ лэжьэкіэм хуэкіуэнуш. Алхуэдэу щыт пэтии, «1КъБР» т алым и программэхэр адакіи аналоговэ форматым иту къатынуш.

К-55-59-ДЕЙ-Бальк-59 Республикэм и жылагъужжи ящыщу «1КъБР» теле-каналым и программахм елпъу щытажи дяляхій къагъзсэбэльфынущ федеральна аналогове каналкэр щылажьеу щыта телеканалхэр икіи абыхэм л лъзщагъър зыкій нахъ мащіз хъунукъвым. DVB-12 форматым къриубьда иджырей телевизорхэм бжыгъэр зи лъабжьэ каналхэми аналогова каналхэми я программахэр къагъэльагъуз. Ауз абы палщіз алхуэра телевизорхми пащіан укрейц дециметр диагазоным ит антеннэхэр. Ар тэмаму зэрызэтерууалхъэм хузгъззауэ фечэнджэщ хъунущ «КъБР-Меди» къэрам кізаон і ужущіалізм и ізщіагъэліхэм.

• Къэбэрдей Адыгэ Хасэ ХЬЭФІЫЦІЭ Мухьэмэд:

Лъэпкъ зыужьыныгъэмрэ зыузэщІыныгъэмрэ яхуэгъэза Іуэху щхьэпэхэм долэжь

Нобэ Налшык щокіуэкі Дунейпсо Адыгэ Ха-сэм и Гьэзэшіакіуэ гулым хэтхэм я зэхуэсыш-хуэ. Абы къвщаізтынун длэктьым цэжміз мы-кьэнэ зиіз іуэхугъусэр. Алкуэдэу цыхэлпъэнущ ДАХ-м жыхь бъзобэрай Адыгэ Хасэм иужьрей илээс зыбжанэм зэфіиха лэжыстьэхэмрэ къы-лышыть къвлахжэрэ. Тэээшіцакіуэ гульмя пащ-хьэ абы теухуауэ къьщыпсэльэнущ КъАХ-м и ткьэмадэ. «Адыгэ псальэ» газетым и редактор нэхьыщихьэ Хьэфіыціз Мухьэмэд.

тхьэмадэ, «Адыгэ псаль» газетым и редактор нахъшихьэ Хьэфіьшія Мухьэмэд.

- Мухьэмэд, адыгэхэм игъащія лъандэрэ кыддокіузкі жылагуэ зэгухьэныгъзу Хасакіз зажэр. Уэ нобэ узилаша» Къзбэраей Адыгэ Хасам къикіуа гъузгуанэмрэ и къялэн нэхъшихьэхмэмэ шыльчэза захуэлшіямэ, араг тамага - Пэжу, адыгэхэм куэд лъандэрэ диізщ «совет» мыхыэнэр за күпців, Асахіз зэджэ льэльсемократие зэгухьэныгъэр. Мы зэманым іуэху шухэл зышай «Къзбэрай» Адыгэ Хаса» пьэльсемократие зэгухьэныгъэр. Мы зэманым іуэху шухэл зэшай «Къзбэрай» Адыгэ Хаса» пьэльсемократие зэгухьэныгъэр. Мы зэманым іуэху шухэл зэшай «Къзбэрай» Адыгэ Хаса» пьэльсемократие зэгухьэныгъэр, на нахылгэм хүм хэмэг хамэг хэмэг хамаг хамаг

я заухаку къаутъэ къыдэзылъкъэхм.

- Зи гугь пищы къалажър заятъяхъуліан папщіз сыт хузда јузугутъухэр зэфізфхрэ жылагъуз

- До едгъэкіуэкі ложьыгъэм гъашізм и унатібынтъя хузда къазашіеўбыда. Абыхэм я нахъышхьэхэм ящыщи ди республикэм и ціыхухэр зэгурыіуэныгьэрэ мамырыгъэрэ зи лъабжьэ Іуэхугъуэхэм къахузэщіэдгъэуіуэныр, хабзэр зи джэлэс демократие къэралыр гъэбыдэныр, хамэ

хузхэри къвыдыогъэжи.

- Дыээрыщыгъуазэмк!э. адыгэбзэр хъумэнымрэ абы нэхъри зегъэужьынымрэ Къэбэрдей Адыгэ Хасэм гулъытэу хуищ!ыр адрей псоми

щаныгъэмра щалагъуалэм я Іуахухэмкіз и министерствамра Динапогъуалэм я Іуахухэмкіз и министерствамра Динапос Адыга Хассямра. Льаякът улсысар зыуазщі педагогик эт Бунгауныгь з хъзламат хыращ запеуар, начадалькубамра льаякъ литературамра, тхыдамра шанхабазмира къакіуантрамра, тхыдамра шанхабазмира къакіуантрамра, тхыдамра шанхабазмира къакіуантрамидажыр егъофіакіуаныр, апхуалаум а Іуахухам уулаяжьа егъоджакіуа зачинфіахар гъзгушхуаныр абы и къвлан нахышхаву дгъзуавщи икіи заман изащым къркубыдау фестиваль-запеуам зиуэащыгш. Нахывами траку къихъра дыргобаря выгъаджэарам, си баз - си под, си дунейре щокуюх шарджэсомя делак, муастум, шалсы законажнам тунаж кыражабуа законажнам тунаж база се под, си дунейре щокуюх шарджэсомя делак, муастум, шалсыгьми... Мы запеуэм щытекіуа егъоджакіуахам я зафіактырамыз-мытару щагьтар-тунам (покав, санкт-Петербург, Саранск къвлахуям. Анадальхубазр езыгъоджжам я урысейспос запеуахмя и да аціга базытьутьибл щытекіуащ, къэралпос захызахуум и саугьзт нахывшах дат курах покам и кууага эхум мадно-тунам да урахушалізми и унафэщіым и кууадза Уур Мадинэ.

Дызарыгушхуз апхуадз ехъулізныгъэхэм щізалалі я кухжуащ хасэм къыхипъжазу щыта а проектыр.

Жылаг узахумьаныгьям и пшізар къззыілт.

Дызарыгушхуа алхуара ехъупіаныгъэхэм щіз-даяпіа якуахьуащ Хасам къымилькауа щыта а проектыр.

-Жылагъуз эзгухьэныгъэм и пщіар къззыізт, кара пректуар иджери интъражьара у къзбордей Адыга Хасам?

-Алхуарахым ящішцу и ціл кыпіуа хъунущ Кэнжа къужам дэт Щэнхабізамкіз уном ильос ехана хъужуа къымицызаргьэліш, «Адыга пщаща» рес при пректуара питературамра фізуа хазыщімкі, кара питературамра фізуа хазыщім, кара питературамра фізуа хазыщімкі, пьалкь шхыныгъужар гъзказарыным хуазижь ильо 16-25-ра зи ныбжа къыджоба щанькіра цінькіра у кара пректуара пректуара пректуара пректуара у кара пректуара путературам с різуа хазыщімкі, пьалкь шхыныгъужар гъзказарыним хуазижь ильо 16-25-ра зи ныбжа къыджоба щанькіра цінькіра бел-джылыківніхьащ Адыга ямауэг запсым къышыра зыбжана республикам гуфізгъуму зарыща-гьальагізр, Алхуаразаці, посятьжи папшія, Адыга ныпым и махуар (2010 гьз пъвидора), Адыга фа махуар (2014 гъз пъвидора), Адыга фа махуауа гура кызадаштщі Адыга нарта эпосьми махуар гызувыным епха унафар.

мэкъуауагъуам и 30-м ДАХ-м и Хасащхьэм хэтхэм зэдэарэавуу къызадшташ дыыг эндт эпосьм и махуэр гъзувыным елха унафэр.

Къмщынэмыщануя, Къэбэрдей Адыгэ Хасэм къыхилъхьэри, адыгэ дунейм щагъэлъэпапац къэбэрдей литературам и классик Кіышокъуч Алим (2014 гъэм), СССР-м, РСФСР-м я Къэдал адугъэтхэм я лауреат Мэшфацір Искъэмъ (2016 гъэм), дирижёр цірэріу з Темыркъзан (Орэрэ япо къэбэрдей усакіуз, узэщакіуз икім жылагъуз ляжакіуз Къуадзокъуз Пэкъумэнрэ (2016 гъэм) я итвосхэр. 2019 гъэм ратизокър з прави з прави

Nº42 (23.856)

• Лъэпкъ шхыныгъуэхэр

Мэл кіапэ гъэгъуа, тебэкіэ гъэжьаўз

КІапа гъагъяра псы хуабокіа яткъвщі, баыгъаура за-паупці, г 150-ра хъуу». Зы сатыру теба Ірчым иралъхьа, псы щіыіз тізкіу щіакіэри, тебащхъэр тепіауэ мафіэм трагъуча. Мафізр ирашэхри, кіапар зэарагэдзэкі ырур, дакъмски і 0 - 15-кіа тхуариль даха хуауу ягъажьа. Ізном щыргагъзуазнум и деж тепіцэч чанжым бола-тывшхъзура піаста хуабо иралъхьа, абы кіапа тъэжьар тралъхьэжри, тебам кънна ща ткіуар тракізь. Шхурэ шагакіз щіа бъкыныху шыпе дыграгъзувэ. Шз гъэпіцта трафыхьыж. Хальжэхэр (ціакуяті Іыхьа): кіапа гъэгъуауз - г 400, псы щівізу - г 70.

Зэпкърымыхауэ гъэжьа джэд

Абы шкъскія джэд гъэкъэбэар загуамыулшыківу и кіуацыю кърах, гъуано ин ямышу, фівиу эткъсиц, гъзкъэбар загуамыулшыков, пкъгътуащих, и кіуацію зъоуей ууагьаза Джэд гъэкъэбэаи и кіуацію бекьныху-шыгъу, шыбжий сыркіз фівуя эвшу, и шіыбы шытъу щахуу араш, кіуаціфац къагъхызэмрар и кіуаціым иралъкъэж. Итіана джыраны правичном гоь цішіві ирактари, абы джараю фіалъкъ, мыджэлэн хуазу, къзкултьэм ирагъзуари тхъуалль дагуах, хъзэар хэруи ягъажъэ, джэд шібый шатэ щахуаурэ. Джэд жьар хъэкултьом кърахыж, джырафинэм къыфіари, гепцачым илъу запкърах. Яшх піцтыру, піастэ, щіакхъуэ и гъусэу.

• ЖыІэгъуэхэр

ЛъэпкъыфІ и бын зеиншэ хъуркъым

- •Псалъэм Іуэху къыкіэлъымыкіуэмэ, абы и уасэр
- щайщ. ●Къулейсызыр мащ!э зи!эр аркъым и!эр зыф!эмащіэрщ. ●Унагъуэм илъ насыпыр щхьэгъусэхэм зэдахъумэмэ, кіыхь мэхъу. ●Зы настептительной применента примене
- хъу. къыщипхъуа лъагъуныгъэм сакъ хэлъыж
- къым.

  Пъзикъыфі и бын зеиншэ хъуркъым.

  Шыд утесу шыгъажэм ухэмыхьэ.

  Лыгъэм и зэфіэкіыр сакъыныгъэм егъэбагъуз.
  Делэм уемыныкъуэкъу губзыгъагъз къыпыпхыну-
- сьым. ₱Аксылыр жанмэ, бээри шэрыуэщ. ₱Адыгэм пщіэ хуэщім, узыхуейр къыпхуищіэнщ. ₱Щіэныгызмуэ зиіэм ишіэр фіэмащіэщ, щіэныгъэм гъунэ ээримыіэр ещіэри. ₱Зи бэз эыфіэкіуэдам ціыхугъэм и нэхъ лъапіэм ₱Зи бэз эыфіэкіуэдам ціыхугъэм и нэхъ лъапіэм
- щыщ хощі. «Зи напэ зымыхъумэр напэншэмэ, зи хэку зымы-кэмэр ліыгъэншэш. «Хэти льэлкъым хуолажьэ, хэти льэлкъым къи-лэжьыр ешх. «Гъащіэм къыщыбдэгъуэгурыкіуэхэр нэхъ мащіэ хъуху, гьащіэм и гурыфіыгъуэми хоші. «Гісом нэхърэ нэхъ гурізгъузун гуртьапізуи щыіэр «Гісом нэхърэ нэхъ гурізгъузун гуртьапізуи щыіэр

- бынырщ. ●Зи акъыл к!эщ!ыр унафэ щ!ыным гугъу дехьыр-
- къым.

  «Пхуэмыхьын зытумылъхьэ, зытеплъхьар хьы.

  «Зэгъунэгъуфіхэм я шыуан зэхэлъщ.

  «Зэрыіыгъыр иудыгъуейщ.

00-

ГУБЭШЫКІ Владимир. Зэраткыжымкіз. Пушкиным хуа-бжыў гуныкыўзгыў кыритырт ли-тературэм бжынізэр шызыынгын, абы шытепшаў шытын хуей тхакіуэ нахыыфіхма ар зэрыльямыгээсым. Льызымыгыэсри хэт жыізт - ятхыр мыхыми, традзэў, кырадагызкіныў льэкіыныгызра закышэрэ закізаўт да радзер ноби ди нэту шібкі. Зэ-гыэр зи хабэз ціыхухэр сыт шыгыўи куэлыжыш.

• Гъащіэ тепльэгъуэ

Напэ

Ущіалэ щіыкіэ нэмысыр хъумэ. Псальэжыщ

Автобусым ціыхур щыіувщ: зыкъом зэфіэтщ тіысыпіз

Автобусым ціьжур щыіувщ: зыкъом зэфіэтщ тіысыпіз ямыізу.

- Дыкъэгъэтэджи, мы фызитіыр дыгъэгъэтіыс.

- Хат а тіур? Уй ана хъэмара ум шыктъу?

- Хьеуэс. Сто зырикіц, ауд экъэкъжжэсц.

- Атуа а туре? Уй ана хъэмара ум шыктъу?

- Хьеуэс. Сто зырикіц, ауд экъэкъжжэсц.

- Атуада у цізму зопогатъв а ныбъкніз итъэс пшыкіубл нажыбо зумнатыну хъзшумобачт. Пшащы къямылыфа на завціыкіур, шжьогъубжом кізрысыр, зам птыъжь, зам хужь мажуда къзтарыну хэтш, ауз этклыть аджуу къьбігъзарос шжыцdisulja на хъурейм къвдилъзківркъвм, «билет уцийакі», ум
мыізуху умыжнуу шыс» жерру къвпізма зама тіум жаїзум
кльящагьуя зэрызэныкчуэскур.

Кондукторым билетар къепцыта. Фызитіым яізщіать
тышкымаба цінкіухра ятіьсыпіям къвійуківну.

- Да билет диівш, фыдгъэтівсьнукъям, - зекунцій
- Къвтхузетъзгъу, емыкіу къэтхьащ, - щым елльыхура
къотарж къвмальяфор.

- Къвтхузетъзгъу, емыкіу къэтхьащ, - щым елльыхура
къотарж камальяфор.

- Къвтхузетъзгъу, емыкіу къэтхьащ, - щым елльыхура
къотарж камальяфор.

- Къвтхузетъзгъу, емыкіу къзтхьащ, ажор заяшысар фызкъм ейуз арати, абреж шетьсажц. Ціньоц фіыца ркызуагъзгъутьрафізра кышкашыт пщаща ціыкіууй фыз някіутіа льагуутъудфізр кышкашыт пщаща ціыкіууй орині.

- Ауэ... къэсщтат. Уи лъакъуэр узрэ? Хьэуэ... узыщэркъ

- Къалом сок/уз... протез схуащіар си лъвквуюм физу-тьвіркъвім.
Фызитівір золтьыж, къвыджоба мыцівіму цівікіум и нямыськріагьвір ягьящіагьузу. Ар ягьэтівісьня туйми зауз зы-къвіат, арщжьяків іздииху идэркъвім... Асьжьэтым щівіри щівім мяху. Цівкуба закіуэтахэм я на-пізм нэпс ткіуэпс зырыз къвіщіоувэ. Піцаща къамылыфом а нэпсым хельагуз на туйн комі. В підара ківікіми и сурэт икін абы и гум къокі: «Мышэ псзууз къвлац. Ар на-хъвіфіці. Лъякуэ лъзникуэр... зариміці, цівкур дунейм ціві-тетыр и ізпкълъэпкъракъвім, атіз и напаріц...

АБЫТІЭ Хьэжмурат. ♦

• Хъыбар

ЛІам унафэ ищІыжыркъым

Къззанокъуз Жэ-багъы щыліэм и цхъзгъусэр бгъз-дыхъэри еупщіащ: - Сэ дауз сыпсэу-ну, сыт унафэу къысхуэпщірэ? - Сэ уй унафэ сщыну си Іузку пхэльыжкъым. Ліам унафэ унафэ ищІыжыр-къым. Уи унафэр фыз хьэдагъэм щащІынщ, - къыжри-Іащ, «узратыжы-нур фыз хьэдагъэм щыжаІэнщ» гъэкІыу.

Сыкъаплъэмэ, фэракъэ слъагъунур!

Сльат вунур:
Лівжьыр и псэм еджэу тельт, курожьюр кърчува поможер кърчува при курожом мударазытатьым курожом пударазытатьым курожом пударазытатьым курожом пударазытатым кырожом пударазытам курожом пударазытам курожом пударазым:
Скисмаплъмм, фэ ціаліз къомыра-кьо сльатунур! жиіащ лівжьым.

КЪАРДЭНГЪУЩІ Зырамыку.

Нэгъцэщ1 лэжьап1э уагъак1уэу ара? 💽 гушылэхэр

Иужьрей зэманым Хъуэжэ и лэжьыг тээм зыщышіригтэхнэрт, пшэдджыжыкізрэ кызкізрыхуауэ кіуэрт, нэса наужы ишівшиху аціятэткым. Махуэ гуэрым унафэщіым ззіущі иритыхнуакіры, Хъуэжэ утыкум кършизри, и лэжьокізмкіз зэрымыарэзыр гуригъз-

-00

Пушкиным и гуныкъуэгъуэр

Усакіуор къувлебауксьым, сыт щы-гъум зы уарод цінкігі фізика кърм-мышу, уеблама за із уародыр фіз-пьаліо дыдау, абы хуабжыу хузівзау щьтям. За уэрод фізик аммыів-фу усакіуэр къзнама, сыт хуациз-зо уедоўуна абы?! За жиіам таўу-шэ къытрить зазжыныр усакіуэм и деж-кіз лізныгьзам ухраш, Абы и дят-хам уэроздри щізуа, щізщыгырау шьтым хуемц.

Сыту зэман ябгэ мы дыкъызыхэ-хутар! Ахъшэ уимы!эмэ, уц!ыхуу яб-жыркъым, ахъшэ уи!эмэ, уаук!ыну къыпк!элъажыхь.

Усэ псори поззие хъуркъым. Поэ-зиер искусствэ хъуа псалъэрщ, усэрщ. Абы и!эжщ езым и хабэзхэр. Ахэр пщ!он хурйщ, поэзиер къыб-гуры!уэн папщ!э.

ложыын хураш и гъашја, и ложыын хуража цыктур гъо псомкіи. ** *

- Бъашјагърэнц мыр: тхакіуом талант имыізма, хуагъэгъу, зыхуамыгъэгъур, гъунуктым уи ныбжыыр илъэс 80 Абы къикі мыхьэнэр иізу эзи жаізр-

ирикъуху.
- Абы иужькіз-щэ?
- Абы иужькіз я щхьэфэм ура-удожіыну? - жиізри цыджан ізгу-иплъэр дыхьэшхыу іукіыжащ. * * *

Зымахуз къужам сыкіуэжауз уя ущыпсэуз щьта узрамым
сыдыхыят. Сыт хуэдиз ильзе дакіа
сэ иужыу абы сыщыдатыжа льандароз? Итіани тыншу кызсшыхукарызуна у кызсшыхукызсшыхукызсшыхукарызуна у кызсшыху-

къым: «Уурыскъз?!» «Унэгъуей-къз?!», «Ужурткъз?!» Жыпізмэ, дыхьэшхэн хъун фізкіа, зыри къи-кіынукъым.

кіынукъым.

***

Щыіэщ ціыху, зэи пэж жызымыіэфын, сыт щхьэкіэ жыпіэмэ, и псэр пціым гъэр ищіауэ мэпсэури.

Зымахуз Налшык здисша си ныб-жызгу си гъусзу ди къуажяхсъзм дихват. «Мис си адми къташхъзо, мыр си анэращ», - жысващ сэ, сын-жэм сагевбэурэ. Абъхам си ныб-жызгъуми щыму із дилъащ, Итванэ живац; коту уи насып, у- уч уна-гъуз укъихъэжам хуздэщ. Мор уи адэц, мыр уи анэщ.- бы су этъэщізгъуащ дыцхъэщыт си дар-аном щъжокі за тусту ищьру? И псэлъэкзм Ізнкун сызэрищам гульитэри, ныбжызгъум живац; «Сэ

И псэльэкіам Ізнкун сызэрищіам угульитэри, ныбожэстум жиіаці «Сэ икъукіз насыпышхузу слъытэнт, уз пхуэлэу, си адэ-аном я кожашхэрэ здэшыіэр сшізуэ, сигу къыщыкіам деж сыкіуэрэ ахэр слагатуфу щытамя... Си адэр, зы ильэс фізкіа сымыххуау, 1937 гъам яукіащі сымыххуау, 1937 гъам яукіащі сымыххуау, 1937 гъам яукіащі сымыххуау, 1937 гъам яукіаці сымыхуач, абых кытызэжажьты примі я кхъащхьзхэр дэнэ щыізми сщізркъмым... Иджы къыбгурыіуа «уи насыпці» щіыжысіэр?...»

♦Уи анэ къыбжи!э едэ!уи, уи адэ къыбжи!э гъэза-

щіэ. ♦И къамэ тізу къихкъым,

• Псалъэжьхэр

хьэ. ♦Яхуэмыущий ущиенк!э ПСЫ ЗЭРЕХЬЭ

КхъузанэкІэ

абрэмывэ ирач. ♦Илъэс Іуэху къэщтэжы-

манизина в пісанья и кузіці.

«Зажуви посри зы анэм тэувійці.

къмпъхуркъым. «Кузі жызыіз нэхърэ - фікуа жызыіз нэхърэ фікуа жызыіз жуад зыпажь.
фом и уасэр ищізукъым. «Кузутатуафізкъым.
фікутатуафізкъым.
фікутатуафізкъым.
фікутатуафізкъым.
фікутатуафізкъым.
фікутатуафізкъым.
фікутатуафізкъым.
фікутатуафізкъым.
фікутатуафізкъям.
фікутатуафізк

- льэм и нэм нэхь-рэ нэхъ жан щыlэкъым, джэдым и пэм нэхърз нэхъ шэрыуэ щыlэкъым,

няхь шэрыуэ шыльым деж фызым няхърэ няхъ гуш-хуэ щылакым, няхъыхь щахьащытыху, щылэм и щакіз еджэркым. Ноба дунейм кылгахы щіа-лар нэ жан, шэрыуз, гу-шхээ зыкіуэціыль иреаху, шхээшрырет. Араш сыза-рехьуэлогр.

• ІуэрыІуатэ

Хъуэхъу

Зыпш гуэрым къуз къыхуалъхуати, хьэщіз къыхуальхуати, хьэщіз къыхуальхузм, пщым и жылжикі къззаноктуз Жэбагъы кыркобагъ кыркобагъ кыруальсым ирашаш;

- Пшым ехъуэхъу Жэбагъй, хьуз къыхуалъхуац, жаізри.

- Ноба дунейм къытехьа щізагэр хэзну, джэдыгэу, джэдыгэу, джэдыгэү, и цізкіз къемыджу гъэпсэу! - жери кырхуахууац, шэсыхури, и гыузгу техъэжащ Жэбагъы, кырхызыгуи, шэсыхури, и гыузгу техъэжащ Жэбагъы, кырхызыгуи, шэсыхури, и

гъы. Гупыр егупсысри, Жэбагъы и хъуэхъур зэхащыкlакъым. - Къыдохъуэхъу жытlэу-

рэ къыдэхъуэнащ: фы-кlyи къевгъэгъазэ, - жа-ри Жэбагъы шу лърагъэ-

нэхъ

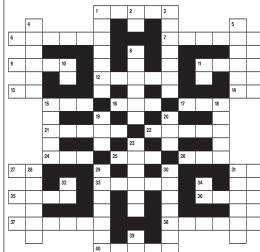
кьащ. Жэбагъы жиlащ: - Хьэм и нэм

Псалъэзэблэдз

Екіуәкіыу: 1. Хыскі актыуа-кіз: кызпльоным нохърэ нэкь ціыкіу мэз джэ-лу. 6. Георгиевск кыз-лям зэреджэ адыгоція. 7. Чейм и. «Гырыят». 12. Шіалэ бжысфія, Ізпкы-тызпкы тумы білагы-12. Шіалэ бжысфія, Ізпкы-тызпкы тумы білагы-15. Хызщія тызпрыпія. 15. Хызщія тызпрыпія. 15. Хызщія тызпрыпія. 16. И тхызкіумым... ири-тызпцыяру, жыліям кы-даў ургыым Т. Шыныя. 21. Хызыным кызпрыя. 14. Хызыным кызпрыя. 16. И тхызкіумым... ири-рыя шыхуум, жыліям кы-даў ургыым. Т. Шыныя. 21. Хызыным цызкурахуым, пыія папціяу, я шхызм офівшых шыхі 22. Куасэ ... умыші. 24. Шуызгуузы. 25. Пхышія Ізмяскым, гызсным участыным участыў. 26. Актызпым участыўскым, гызсным участыўскым участыўскым участыўскым, гызсным участыўскым участыўс

уэм къијукіащ, 31. Хакіуиті абы щіззагъэркъым. 33. зекіуэ псышхуэ. 15. Кіыщозаушхэгъусэхэр, я бынхэр. къуэ Алим и усэ цізрыіуэ.
35. Къъндальжуауэ, ціыхум 18. Піы и. вы и гъура у и щівфэм хэт, хэс. 36. Ди Игъуэ нэмысу дунейм ехыныбжьеніцізхам фівму аль— жа адытэ художник вхыныбжьеніцізхам фівму аль— жа адытэ художник вхыныбжьеніцізхам фівму аль— на дуна докузар абы хэлкіфжащ,
38. Щіышівізм, шізуэлбанэм деж ар ціыхухэрпізницізтьын. 29. Уаз щахэм я щихэм фівльхуэр, тізницізтьын. 29. Уаз щакам я дихэм фівльхуэр, тізницізтьын. 29. Уаз щакам я дихэм фівльхуэр, тізницізтьын. 29. Уаз щакам я дихэм фівльхуэр, ту мэжджих кіуэцізім цізпсом хуэмыдзу губгуэры чукам за кам дія хуэхурам дія тіз міды турым дія тізник тізнцькуэхжи. 40. Ціа«Ун беньым я... Тхъям умнькам зафіяківучкі з заньмуруз зи наіз кънгет и ныбкъзру. 1. Кънзум грануруз зи наіз кънгет и ныбкъзру. 1. Сосрыкув зазаўкайсяўся фізгых за загожура.
заўкабэрдей-Балькъэр
заўкабэрдей-Балькъэр
заўкабэрдей-Балькъэр
заўкабэр, фізгым. 34.
захадяхкі. 10. Шіатэ гъдахэ мыжэ.

3хзаяльтьар
МыіЗ Ахьмэдш,

Мэлыжымымым и 6-м ди газетым тета псалъэзэблэдзым и жэуапхэр

Ек/уэк/ыр, 5. Шхьэгуэш, 7. Мазыхьэ, 8. Къру, 9. Гъус. 10. Кърум, 11. Жармыкіз. 12. Гъашэ. 14. Гүпкіз. 16. Махуэку. 19. Аркъз. 20. Мащэ. 23. Шылэхьар. 29. Хъурмэ. 30. Сабэ. 31. Гъуаплээ. 32. Куба. 34. Бэйн. 35. Ландьшцэ. 37. Хъэ. 38. Күрж. 40. Умэ. 41. Сультіан. 42. Самарэ. Къежыу. 1. Ткьэгър. 2. Лъэрыжэ. 3. Мэздэгу. 4. Тхьэм. 6. Гурым. 13. Шэрэдж. 15. Пащты. 16. Мэл. 17. Хущіэ. 18. Кумб. 21. Блэ. 22. Пхьы. 24. Бырыб. 25. Хьэбэз. 26. Уэгъу. 27. Жэп. 28. Усэ. 33. Алихьан. 34. Бэгърат. 36. Дамэ. 37. Хьзукі. 39. Журт.

Редактор нэхъыщхьэм и япэ къуэдзэ ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринэ

Редколлегием хэтхэр:

усакіувхор.
Къэрал унафэкіэ фізпш хъу-нущ «пауреат» ціэр, сыт шхьокіз жыпізмо, а ціэр щіыфіащыр јупшіу зы тжытьэщи е тхытьэ гуп-щи. «Цівхубэ» ціэр усакіуям кый-ложным хуейщ и гъащіз, и лэжы-

Хьэфіынір Мухьомэд (редактор нэ-хьыцка»), Жыласэ Заурбэч (редак-тор няхьыцкам и кмэразэ), Ширдий Маринэ (редактор няхьыцкам и кмэр-дэв), Кьаншокмуэ Эллэ (жэуап заха-секретары), Кьардэн Маритэ, Кмуаахуэ Астьзи, Нап

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» азетыр КъБР-м п Парламентымрэ

газстыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагьэтхалц (учре-цителхэр). КъщдзыгъяКхэмрэ редакцэмрэ я хэщГапГэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Напшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор няхъмщукъм (скретарым - 42-56-19; редактор няхъмщукъм и клуэдяххм - 40-48-54, 42-65-64, 40-06-33; жауап выхъ секретарым - 42-22-82; скретарым - 42-22-86; скружам гъмпатъумър жономикъмкЪ - 42-75-759; щонгабазикЪ - 42-75-36; хабазихъум рузущаныхъм даризъемънмих - 42-65-35; узыншагър хъумэнымрэ экономикъмкЪ - 42-75-36; хабазихъум рузущаныхъм даризъемънмих - 42-2-89; страживътмър экономикъм задажикър зада

федералын поци зэлыш[эныгъэкзикі э и управленэм. Тел.: 76-128, 76-61-10 Пелетов под телетов под телет «Тетраграф» ООО-м щытрадзащ. КъБР, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 33

Теддзэ тхынгьохэм къмщыхыа бжыгьэхэм, къмщадэга Јузхугьуэхэм я пэжагьымид эхэр зыгтахэм нэсу жээдаг яхь. Алгорхжэрр эсракцыярэ я Јузху епльмкдэр ээтехуэ эзныту щыгкъм. Тазетыр Тэ гезыдзахэм жхуэхьыныр и цид дэгъш (къБР-м федеральнэ пощт ээльш (пынкт-ахэмид э и управленэм.

(3, 4-нэ нап.), корректорхэм я дэІэпыкъуэгъ Нэужьокъуэ Заирэ. КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Ныр Саидэ, Щомахуэ Мариан нэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

на, сурэткэм елэжыр вицу жанизи.
Номерыр «Адыгэ псастъом» и компьютер
ГэнатБэм щагъэхьэзыращ,
Газетым Гэ традээн хуейш, сахньэт 20-м,
щиградаар сахньэт 20.00-рш,
Индексыр 51531 ● Тираж 2.205 ● Заказ №323